

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΕΤΑΞΥ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΠΙΣΜΟΥ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ

—**Το Πρωτείο του πάπα και η κοσμική του δύναμη.** Ο Ρωμαίος ποντίφηξ σύμφωνα με την Α΄ Σύνοδο του Βατικανού (1870) έχει «την πλήρη και υπέρτατη εξουσία δικαιοδοσίας εφ' ολοκλήρου της Εκκλησίας», «το σύνολο της υπέρτατης ταύτης δυνάμεως και ισχύος», «δύναμη τακτική και απεριόριστη» επί πασών των Εκκλησιών και επί πάντων των ποιμένων, δικαιοδοσία απόλυτη και εις θέματα πίστεως και ηθών και εις θέματα πειθαρχίας και διοικήσεως της Οικουμενικής Εκκλησίας». Το πρωτείο του πάπα και πριν να γίνει δόγμα πίστεως ήταν η βασική και αδιαπραγμάτευτη θεωρία των Δυτικών. **Το πρωτείο επεκτάθηκε και στην κοσμική εξουσία και έτσι ο πάπας δημιούργησε το κράτος του Βατικανού (754).**

Το Βατικανό είναι κράτος με στρατό, αστυνομία, εξωτερική πολιτική και διεθνείς σχέσεις, τράπεζες και οικονομικές επιδιώξεις. Ο εκάστοτε πάπας είναι ηγέτης του κράτους του Βατικανού. Συγκεντρώνει στο πρόσωπό του εκκλησιαστική και κοσμική εξουσία. **Έτσι η Δυτική «εκκλησία» έγινε** μια ανθρωποκεντρική εκκοσμικευμένη οργάνωση και ο ανθρώπινος αμαρτωλός εγωισμός περιεβλήθη θείο κύρος. Η πτώση του Αδάμ επαναλήφθηκε με δήθεν εκκλησιαστικό και θεολογικό υπόβαθρο.

—**Το Αλάθητο.** **Το αλάθητο είναι μια άλλη μορφή του Πρωτείου.** Ο πάπας εχρίσθη υπό της Α΄ Βατικανής Συνόδου (1870) αλάθητος και ανεξέλεγκτος διδάσκαλος «της πίστεως και των ηθών». Έτσι υπέπεσε στην μεγαλύτερη πλάνη και αίρεση και απέδειξε, ότι δεν είναι διδάσκαλος ορθοτομών τον λόγον της χριστιανικής αληθείας. Το πρωτείο και το αλάθητο του πάπα επικυρώθηκαν και από την Β΄ Βατικανή Σύνοδο (1962-1965) και έτσι προσέλαβαν μεγαλύτερη ισχύ και αποτέλεσαν την μόνιμη αιρετική αγκύλωση και διαστροφή του Παπισμού. Το πρωτείο και το αλάθητο του πάπα παρερμήνευσαν την αγία Γραφή, παραποίησαν την ιερά Παράδοση, πλαστογράφησαν την εκκλησιαστική ιστορία.

Η παραποίηση της ιστορίας έγινε με τις λεγόμενες Ψευδοϊσιδώρειες διατάξεις (Θ΄ αιών), αγνώστου συγγραφέως, που είναι συλλογή παπικών συνοδικών κανόνων και διατάξεων στις οποίες προσετέθησαν νόθα και εντέχνως παραποιημένα έγγραφα, 94 τον αριθμό, που υποστηρίζουν τις θεοκρατικές και μοναρχικές ιδέες των παπών.

Ένα από τα έγγραφα αυτά είναι η Ψευδοκωνσταντίνειος δωρεά: ότι δήθεν ο Μ. Κωνσταντίνος αναχωρών από τη Δύση παρεχώρησε στον πάπα τη διοίκηση του δυτικού ρωμαϊκού κράτους, αυτοκρατορική εξουσία, αυτοκρατορικές τιμές και αυτοκρατορικά διάσημα, ήτοι πορφύρα, ερυθρά πέδιλα, σκήπτρα, στέμμα και το

ανάκτορο του Λατερανού. Καμιά άλλη νοθεία στην παγκόσμια ιστορία δεν συντελέστηκε με τόσο μεγάλη τέχνη και δεν είχε τόσο μεγάλα αποτελέσματα. **Η Σύνοδος της Κων/πόλεως (1722) θεωρεί το πρωτείο του πάπα πηγή όλων των αιρέσεων του Παπισμού.**

Οι Παπικοί χάριν του πρωτείου παραβλέψανε τις άλλες διαφορές με τους Ορθοδόξους και **δημιουργήσανε το σχήμα της Ουνίας**. Μπορεί δηλαδή κάποιοι Χριστιανοί να είναι ενωμένοι με τον πάπα, κρατώντας όλες τις δογματικές διαφορές και παραδόσεις τους, αναγνωρίζοντας όμως το Πρωτείο του και την Μοναρχία του εφ' όλης της Εκκλησίας. Μ' αυτή τη μορφή επιδιώκουν οι Παπικοί να ενωθούν και με τους Ορθοδόξους. Ν' αναγνωρίσουμε δηλαδή το Πρωτείο του πάπα και να κρατήσουμε τα δόγματά μας και τις παραδόσεις μας. Σ' αυτό αποσκοπεί και ο διάλογος που γίνεται μεταξύ Ορθοδόξων και Παπικών. Να πεισθούμε να γίνουμε Ουνίτες.

—**To Filioque.** Δηλαδή ότι το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται όχι μόνο από τον Πατέρα αλλά και από τον Υιό. Η διδασκαλία αυτή έχει την αρχή της σε αρχαίους Λατίνους πατέρες του 4ου και 5ου αιώνα, θεσπίστηκε επίσημα σε συνόδους του Τολέδου (547 και 589), το 767 στο Φραγκικό Κράτος, και το 1014 υιοθετήθηκε επίσημα από όλον τον Παπισμό. Το δόγμα της εκπορεύσεως του Αγίου Πνεύματος έχει άμεση σχέση προς αυτήν την θεολογία περί της Αγίας Τριάδος. Επομένως, η αίρεση του Filioque, ως προσβάλλουσα κατ' ευθείαν την Τριαδική Θεολογία, την κατ' εξοχήν δηλαδή θεολογία, δεν εμφανίζεται απλώς ως δογματική διαφορά, αλλ' ως αληθινή άβυσσος μεταξύ Ορθοδοξίας και Παπισμού.

—**Η ικανοποίηση της θείας δικαιοσύνης και το καθαρτήριο πυρ.** Κατά τους Παπικούς ο Θεός έστειλε τον Υιό του στον κόσμο για να σταυρωθεί, για να ικανοποιηθεί η θεία δικαιοσύνη από την προσβολή που υπέστη από την αμαρτία του ανθρώπου. Η θεωρία περί ικανοποιήσεως της θείας δικαιοσύνης δημιούργησε την Ιερά Εξέταση, τις Σταυροφορίες, τους ιερούς πολέμους και νομιμοποίησε την κάθε μορφής βία εναντίον των εχθρών της πίστεως, οι οποίοι τιμωρούμενοι και διωκόμενοι εξαγνίζονται έναντι του Θεού. Η θεωρία αυτή καθιστά **τα λεγόμενα επιτίμια**, που δίδουν οι πνευματικοί πατέρες στο μυστήριο της εξομολογήσεως, τιμωρητικά μέσα δικανικής φύσεως και όχι παιδαγωγικά όπως είναι σε μας.

Όσοι δεν πρόφθασαν σε αυτήν την ζωή να ικανοποιήσουν την Θεία Δικαιοσύνη με βάσανα και επιτίμια, θα την ικανοποιήσουν μετά θάνατον στο καθαρτήριο πυρ. Εκεί πάνε οι ψυχές των ανθρώπων μετά θάνατο, για να βασανιστούν προσωρινά μέσα στη φωτιά και να καθαριστούν από τις ποινές των αμαρτιών τους. Η διδασκαλία περί καθαρτηρίου πυρός θυμίζει την διδασκαλία του Ωριγένη «περί αποκαταστάσεως των πάντων» η οποία καταδικάστηκε από την Ε΄ Οικουμενική Σύνοδο.

—**Το δόγμα των αφέσεων.** Είναι συνέπεια και αναγκαίο επακόλουθο της περί θείας δικαιοσύνης και καθαρτηρίου πυρός διδασκαλίας των Παπικών. Η αμαρτία δεν θεωρείται ασθένεια της ψυχής αλλά αξιόποινη παρεκτροπή και προσβολή του Θεού. **Γι' αυτό πέραν του καθαρτηρίου πυρός υπάρχουν:**

α) Οι λυσίποινες αφέσεις. Τα λυσίποινα είναι άφεση, της οφειλόμενης για τις συγχωρηθείσες ήδη αμαρτίες, πρόσκαιρης τιμωρίας. Οι Παπικοί πρεσβεύουν ότι οι ποινές που επιβάλλονται από το Θεό στους αμαρτάνοντες διακρίνονται στις αιώνιες και τις πρόσκαιρες. Οι αιώνιες συγχωρούνται δια της μετανοίας, ενώ οι πρόσκαιρες προλαμβάνονται ή μετριάζονται δια των επιτιμίων ή των αφέσεων που παρέχονται από τον πάπα απεριόριστα, παντού και πάντοτε, από τους καρδινάλιους δια 200 μέρες, από τους μητροπολίτες για 100 μέρες και από τους επισκόπους για 50 μέρες.

β) Τα υπέρτακτα έργα ή οι περισσεύουσες αξιομισθίες. Δηλαδή η διδασκαλία αυτή λέγει ότι η υπερπλεονάζουσα αξιομισθία των έργων των αγίων δύναται να μεταβιβασθεί και σε άλλους. Ο πάπας, που διαχειρίζεται το θησαυρό των αξιομισθιών, αντλεί από το πλεόνασμα του ένα μέρος για να λύσει τις ποινές των αμαρτωλών, ζώντων και τεθνεώτων.

Το θλιβερό είναι ότι οι αφέσεις αυτές συνδέθηκαν με χρηματικές προσφορές των πιστών. Έλεγαν: «Μόλις σ' αυτόν τον κορβανά της Εκκλησίας το χρήμα κουδουνίσει, μια ψυχή από το καθαρτήριο στον παράδεισο θα φτερουγίσει». Έτσι προκύψανε τα λεγόμενα συγχωροχάρτια. Αυτό έδωσε την αφορμή να ξεσπάσει το κίνημα του Προτεσταντισμού (1517), που αναστάτωσε την Ευρώπη με πολύχρονους θρησκευτικούς πολέμους και την πλήρωσε με απερίγραπτο μίσος και φανατισμό.

Ο καθηγητής της δογματικής Χρήστος Ανδρούτσος, ειρωνευόμενος τις ανωτέρω θέσεις του Παπισμού, λέγει: «Γιατί ο αγαθός και φιλεύσπλαχνος πάπας, ο έχων την απόλυτη εξουσία και το απόλυτο προνόμιο του δεσμεύν και λύειν εφ' όλης της ανά τον κόσμο Εκκλησίας, δεν δίδει δια μιας άφεση σ' όλους τους ανά τους αιώνες αμαρτωλούς, αλλά περιμένει να πέσει το παραδάκι προσωπικά από τον καθένα και μετά να χορηγήσει τα συγχωροχάρτια;». Με αυτές τις θεωρίες ο Παπισμός περιέβαλε την θεομίσητη σιμωνία με δογματική εγκυρότητα και ισχύ.

—**Μαριολατρεία.** Το δόγμα της ασπίλου συλλήψεως της Θεοτόκου (1854) δηλαδή ότι η Παναγία γεννήθηκε χωρίς το προπατορικό αμάρτημα, το δόγμα ότι η Παναγία είναι Μεσίτρια (1891), με την έννοια ότι τίποτα δεν παρέχεται σε μας άνευ της μεσιτείας της Θεοτόκου, το δόγμα της ενσωμάτου αναλήψεως της Θεοτόκου στον ουρανό χωρίς να γνωρίσει η Παναγία θάνατο και ταφή (1950), η διδασκαλία (δεν έχει γίνει ακόμη δόγμα) ότι η Παναγία είναι συλλυτρώτρια, δηλαδή «Μεσίτρια παρά τω Πατρί», τουτέστι είναι μεσίτης όπως ο Χριστός (πρβλ. Α' Τιμ. 2,5-6) και όχι μόνο «Μεσίτρια παρά τω Υιώ», και γενικά η Μαριολατρεία, κατά την οποία η Παναγία ανυψώνεται στην Τριαδική Θεότητα και μάλιστα γίνεται λόγος και για Αγία Τετράδα.

—**Το Βάπτισμα.** Ο Παπισμός εισήγαγε το δι' επιχύσεως ή ραντισμού βάπτισμα, το οποίο μόνο σε έκτακτες ανάγκες επιτρέπουν οι πατέρες (π.χ. όταν είσαι στην έρημο και δεν υπάρχει νερό, πρβλ. «Διδαχή αποστόλων» &VII), και το οποίο δυστυχώς τείνει να γίνει καθεστώς και στην ορθόδοξη Εκκλησία, αφού οι περισσότεροι των επισκόπων και των κληρικών τοποθετούν νερό στην κολυμβήθρα 10-15 πόντους και επιχύνουν ύδωρ στο μωρό, αντί να το βαπτίζουν (βυθίζουν) εξ ολοκλήρου, «για να μη πνιγεί» δήθεν. Έτσι το βάπτισμα και σε μας τους ορθοδόξους τείνει να καταστεί ποδόλουτρο μετά επιχύσεως, αλλά παπικά.

—**Το Χρίσμα.** Χωρίσανε το μυστήριο του χρίσματος από το μυστήριο του βαπτίσματος τα οποία καθιερώθηκαν να γίνονται συνεχόμενα, όπως ομολογεί και ο Τερτυλλιανός (τέλος β' αιώνας). Το Χρίσμα δεν δίδεται προ της ηλικίας των επτά ετών, εκτός θανάτου. Έτσι δεν μπορούν και να κοινωνήσουν οι μικρές ηλικίες.

--Το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας.

α) Τα άζυμα. Ο Παπισμός μεταχειρίζεται άζυμο άρτο για την τέλεση του Μυστηρίου της Θείας Ευχαριστίας και όχι ένζυμο όπως είναι το σωστό.

β) Ο χρόνος καθαγιάσεως. Η καθαγίαση των Τιμίων Δώρων τελείται με την εκφώνηση των συστατικών του Μυστηρίου λόγων του Κυρίου: «Λάβετε φάγετε...» και «πίετε εξ αυτού...» ενώ στην Ορθόδοξη Εκκλησία η καθαγίαση του άρτου και του οίνου και η μεταβολή σε σώμα και αίμα Χριστού τελείται με την επίκληση του Αγίου Πνεύματος: «Και ποιήσον τον μεν Άρτον τούτον, τίμιο Σώμα του Χριστού Σου», «το δε εν τω ποτηρίω τούτω τίμιον Αίμα του Χριστού Σου», «Μεταβαλών τω Πνεύματί Σου τω Αγίω».

γ) Η αποχή των Λατίνων λαϊκών εκ του Αγίου Ποτηρίου. Ο Παπισμός εδογμάτισε, ότι μόνο οι ιεουργούντες κληρικοί δικαιούνται της υπ' αμφοτέρα τα είδη θείας Κοινωνίας. Οι μη λειτουργούντες κληρικοί και λαϊκοί επιτρέπεται μόνο του «Σώματος» και όχι του «Αίματος» του Κυρίου.

δ) Η αποχή της νηπιακής και παιδικής ηλικίας εκ της Θείας Ευχαριστίας. Ο Παπισμός και εδώ καινοτομών, απεστέρησε της Θείας Ευχαριστίας τα νήπια και τα στερούμενα επαρκούς κρίσεως παιδιά, ως μη ικανά ακόμη να διακρίνουν το Σώμα και το Αίμα του Κυρίου.

—**Το Μυστήριο του Αγίου Ευχελαιίου.** Ο Παπισμός τελεί το Μυστήριο του Αγίου Ευχελαιίου μόνο χάριν των ευρισκομένων επί της επιθανάτιου κλίνης πιστών.

Τελευταία βέβαια διαφοροποιήθηκε η τακτική του και το δίνει και στους ασθενείς.

--Η ενέργεια των μυστηρίων. Διδάσκει ότι η ενέργεια αυτή είναι μηχανική, δίδεται δηλαδή κατά μαγικό τρόπο και δεν εξαρτάται από τη διάθεση, την ανταπόκριση, την προετοιμασία του πιστού, ή και την βιολογική κατάσταση του –αν είναι νεκρός ή ζωντανός-, γι' αυτό υπάρχουν και τα συγχωροχάρτια για ζωντανούς και νεκρούς.

— Ως προς τους κληρικούς:

Χειροτονεύει τους κληρικούς διά χρίσματος, ενώ η Εκκλησία χειροτονεύει τους μεν διακόνους και πρεσβυτέρους δια επιθέσεως των χειρών των επισκόπων, τους δε επισκόπους διά επιθέσεως του ευαγγελίου.

Απέδωσε στο ιερατείο πνευματικές ιδιότητες που δεν έχει. Ενώ οι κληρικοί σε μας τελούν τα μυστήρια εξ ονόματος του Θεού και δια της θείας χάριτος με την οποία είναι περιβεβλημένοι, σ' αυτούς και σε ορισμένα μυστήρια (βάπτισμα, χρίσμα, εξομολόγηση) θεωρείται ότι τα τελούν με τη δική τους αξία. Δεν λένε «βαπτίζεται», «χρίεται», «συγχωρήσοι σοι δι' εμού του αμαρτωλού» όπως εμείς, αλλά «βαπτίζω», «χρίω», «συγχωρώ».

Δημιούργησε τον βαθμό των καρδινάλιων δηλαδή των κληρικών (επισκόπων, πρεσβυτέρων, διακόνων) που αποτελούν την παπική αυλή. Οι καρδινάλιοι είναι ανώτεροι των επισκόπων και για να διακρίνονται φορούν ενδύματα ερυθρά. Αυτοί εκλέγουν τον Πάπα και όχι οι επίσκοποι. (Σύνοδος Ρώμης, που συνεκλήθη το 1059, κατέστησε την εκλογή του Πάπα αποκλειστικό προνόμιο των καρδινάλιων, για ν' αποφευχθούν οι προσπάθειες του αυτοκράτορα και των ευγενών ν' αναδεικνύουν Πάπα της εκλογής τους. Ενισχύει έτσι τον καισαροπαπισμό αλλά και τον απολυταρχισμό του παπισμού, περιορίζοντας την διοίκηση στην παπική αυλή). Με άλλα λόγια ο παπισμός θεσμοποίησε επίσημα το φαινόμενο της κλίκας!

Εισήγαγε την υποχρεωτική γενική αγαμία του λατινικού κλήρου.

—**Τα αγάλματα των Λατινικών ναών.** Άλλη καινοτομία, που αφορά το εσωτερικό των ναών, είναι η χρήση αγαλμάτων. Ενώ η Ζ' Οικουμενική Σύνοδος λέγει να κατασκευάζονται εικόνες «από χρώματα, από ψηφία και από ύλην επιτηδείαν... επάνω εις τα ιερά σκεύη και εσθήτας και σινδόνας και πανία· επάνω εις τοίχους και σανίδια», δεν αναφέρει καθόλου περί κατασκευής αγάλματος ή ανδριάντος.

Αλλά και η Δυτική θρησκευτική ζωγραφική είναι καθαρά ανθρωποκεντρική και νατουραλιστική. Κυριαρχείται από την φυσικότητα και τον ρεαλισμό, από τον

παρόντα κόσμο και από τον νυν αιώνα. Επηρεάζεται από τις αρχές της Αναγεννήσεως παρά από την θεολογία των πατέρων της Εκκλησίας. Παρουσιάζει τις φυσιογνωμίες στην πραγματική-φυσική τους διάσταση όπως και το περιβάλλον. Επιζητεί την αισθητική εγκόσμια συγκίνηση και όχι την κατάνυξη και την μεταρσίωση του ανθρώπου. Υπάρχει πλήρες διαζύγιο της ζωγραφικής με το δόγμα και δεν υπάρχει καμμία επιστασία της θρησκευτικής αρχής. **Η σύνοδος της Φρανκφούρτης (794), η οποία καταδίκασε τις αποφάσεις της Ζ΄ Οικουμενικής Συνόδου, θεωρεί τη ζωγραφική ως απλό στοιχείο διακοσμήσεως των ναών και εποπτικής διδασκαλίας των πιστών.** Δεν αποδίδει δογματική, θεολογική και λειτουργική σημασία στην τέχνη. Γι' αυτό οι ζωγράφοι της αφέθηκαν εντελώς ελεύθεροι και ασύδοτοι να κάνουν ό,τι θέλουν. Φθάσανε στο κατόντημα να ζωγραφίζουν τους αγέλους, το Χριστό, την Παναγία και τους αγίους έχοντας ως πρότυπα φυσικά μοντέλα ή και τις ερωμένες τους (Filipo Lipp (1406-1469), ο Ραφαήλ (1483-1520), ο Rubens (1577-1640). Επίσης ο Μιχαήλ Άγγελος και άλλοι τινές ζωγράφισαν κάτω από τις επιδράσεις του ομοφυλοφιλικού πάθους τους (πρβλ. εικονογραφίες Καπέλας Σιξτίνας)

—**Η εκκοσμίκευση του Παπισμού.** Με την εισαγωγή χορών, μουσικών οργάνων, μουσικών εκδηλώσεων κ.λ.π.

—**Η νηστεία.** Οι νηστείες των Παπικών είναι ελαφρότερες των νηστειών των Ορθοδόξων. Απαγορεύουν κυρίως μόνον το κρέας. Επιτρέπουν ένα μόνο γεύμα την ημέρα, κατά το οποίο μπορεί κανείς να φάγει όσον θέλει και ότι θέλει. Αρκεί να μη διαρκέσει το γεύμα περισσότερο από δύο ώρες.

—**Κατάργηση ιερών κανόνων.** Το Βατικανό προ πολλού απέρριψε τους περισσότερους ιερούς κανόνες των Οικουμενικών Συνόδων και εμόρφωσε δικό του Κανονικό Δίκαιο, για να πορευθεί ελεύθερο την οδό την άγουσα σε κάθε είδους καινοτομίες.

—**Υποτίμηση των δογματικών διαφορών και της μοναδικότητας της Χριστιανικής Πίστεως.** Οι σύγχρονοι παπικοί θεολόγοι, προς εξυπηρέτηση της φιλοενωτικής πολιτικής του Βατικανού, που απορρέει από το κίνημα της παγκοσμιοποιήσεως που προωθούν οι ισχυροί της γης και όχι από την ανάγκη ενώσεως του κόσμου εν Χριστώ, χαρακτηρίζουν ως ανύπαρκτες τις περισσότερες των δογματικών διαφορών μεταξύ Ορθοδοξίας και Παπισμού. Τις θεωρούν απλώς ως θεολογούμενα ζητήματα ή ως νόμιμες εκφράσεις της ίδιας πίστεως, που εμπλουτίζουν τη χριστιανική παράδοση. Συγκαλούν συνεχώς πανθηρσκειακά

συνέδρια στα οποία τονίζεται ότι όλες οι θρησκείες λατρεύουν τον ίδιο Θεό, η καθεμιά με τον δικό της τρόπο, **και προσπαθούν να επιτύχουν μία παγκόσμια διαθρησκευτική ένωση με αρχηγό τον πάπα**. Γι' αυτούς πρωταρχικό ρόλο έχουν οι πολιτικοί σχεδιασμοί και οι εγκόσμιες σκοπιμότητες της Νέας Τάξεως. Και προσπαθούν να διασώσουν το χαμένο κύρος τους και την μειωμένη επιρροή τους προσχωρώντας σ' αυτή τη Νέα Τάξη. Δυστυχώς η πρακτική αυτή των Παπικών όπως και ανάλογες τάσεις των Αγγλικανών και Προτεσταντών αρχίζουν να υιοθετούνται και από εμάς τους Ορθοδόξους.

—**Η διδασκαλία περί της κληρονομήσεως της ενοχής** του προπατορικού αμαρτήματος. Κατά την ορθόδοξη διδασκαλία κληρονομούμε αναπόφευκτα την αμαρτωλή κατάσταση που προέκυψε από το προπατορικό αμάρτημα, όχι όμως την ενοχή, αφού δεν ήταν δικό μας πταίσμα.

—**Η διδασκαλία περί του απολύτου προορισμού**. Την παρουσίασε πρώτα ο Αυγουστίνος, την περιέγραψε ο Θωμάς Ακινάτης και μετά πέρασε στο χώρο του Προτεσταντισμού αναδεικνυόμενη σε βασικό δόγμα του. Κατ' αυτήν όλοι οι άνθρωποι είναι αμαρτωλοί από τη φύση τους και ανεπίδεκτοι προόδου. Όμως ο Θεός εκλέγει μερικούς απ' αυτούς και τους σώζει σύμφωνα με τις ανεξερεύνητες βουλές του. Η διδασκαλία περί απολύτου προορισμού είναι «η μεγαλύτερη θεολογική ρατσιστική αντίληψη όλων των εποχών» (Ιερόθεος Βλάχος, επίσκοπος Ναυπάκτου) και «η θεωρία κατά την οποία «η δικαιοσύνη γίνεται βαναυσότητα και η χάρη καταντά αυθαιρεσία» (Μάριος Μπέγζος, καθηγητής Θεολογικής Σχολής Αθηνών).

— **Περί της άκτιστου ουσίας και των άκτιστων ενεργειών του Θεού**. Η βασική διαφορά μεταξύ της Ορθοδόξου Εκκλησίας και του Παπισμού ευρίσκεται στην ταύτιση υπό του Παπισμού της άκτιστου ουσίας και των άκτιστων ενεργειών του Θεού και επιπλέον στο ότι αποδίδει κτιστές ενέργειες στον Θεό. Κτιστές ενέργειες όμως έχουν μόνο τα κτίσματα. Έτσι το άκτιστο φως της Μεταμορφώσεως του Κυρίου μας οι Παπικοί το θεωρούν κτιστό.

—**Η διαφορά μεταξύ ησυχαστικής και σχολαστικής θεολογίας**. Στην Δύση αναπτύχθηκε ο σχολαστικισμός, ως προσπάθεια διερεύνησης όλων των μυστηρίων της πίστεως με την λογική, ενώ στην Ορθόδοξη Εκκλησία επικρατεί ο ησυχασμός, δηλαδή η κάθαρση της καρδιάς και ο φωτισμός του νου, για την απόκτηση της γνώσεως του Θεού.

—**Η άποψη περί της ενιαίας μεθοδολογίας, για την γνώση του Θεού και των κτισμάτων, η οποία οδήγησε στην σύγκρουση μεταξύ θεολογίας και επιστήμης.** Η θεολογία είναι επιστήμη και μάλιστα θετική, διότι έχει γνωστικό αντικείμενο το Θεό και χρησιμοποιεί επιστημονική μέθοδο. Έχει την παρατήρηση-θέαση των ακτίστων ενεργειών του Θεού και χρησιμοποιεί το πείραμα, αφού υπάρχει δυνατότητα επαναλήψεως της εμπειρίας της θεώσεως, που έχουν οι επιστήμονες της πίστεως, οι άγιοι. Θεολογία και επιστήμη δεν συγκρούονται, γιατί έχουν διαφορετικό γνωστικό αντικείμενο και διαφορετικά πεδία έρευνας. Η επιστήμη απαντά στο πως και η θεολογία στο γιατί. **Στην Ορθοδοξία η έρευνα του ακτίστου Θεού γίνεται από τη θεολογία, ενώ η έρευνα της κτίσεως γίνεται από την επιστήμη.** Η γνώση του Θεού είναι υπερφυσική και πραγματοποιείται με τη κάθαρση της καρδιάς (Ψαλμ. 50,12), ενώ η γνώση του κόσμου είναι φυσική και πραγματοποιείται με την επιστημονική έρευνα.

—**Οι λειτουργικές καινοτομίες** γενικά σε όλα τα μυστήρια της Εκκλησίας. Θέσπισε τις πολλές θείες λειτουργίες στην ίδια αγία Τράπεζα και την ίδια μέρα. Εισήγαγε νέες τελετές και εορτές, όπως την εορτή της αγίας δωρεάς και της ιεράς καρδιάς του Ιησού. Κατάργησε την επίκληση κατά τον καθαγιασμό των τιμίων δώρων και αρκέσθηκε στους ιδρυτικούς λόγους του Χριστού δια το μυστήριο της θείας ευχαριστίας. Κατάργησε επίσης τις μνήμες αρκετών αγίων.

—**Το σημείο του Σταυρού.** Και αυτό το άλλαξαν οι Παπικοί. Ενώ εμείς οι Ορθόδοξοι ενώνουμε τα τρία δάχτυλα, που συμβολίζουν την Αγία Τριάδα και τα δύο διπλωμένα την θεία και ανθρώπινη φύση του Χριστού, αυτοί το κάνουν με όλη την παλάμη χωρίς να συμβολίζει τίποτα.

—**Η συνεχής πρόοδος της Εκκλησίας** στην ανακάλυψη των πτυχών της αποκαλυπτικής αλήθειας. Με τη θεωρία αυτή θέλουν να δικαιολογήσουν τα δόγματά τους, που θεσπίσθηκαν πολύ αργότερα και που δεν υπήρχαν στην αρχαία αδιαίρετη Εκκλησία.

ΜΕΛΕΤΙΟΣ ΑΠ. ΒΑΔΡΑΧΑΝΗΣ

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ